

Europaudvalget

Folketingets repræsentant ved EU

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 2. juli 2010

SWIFT - Den indgåede aftale med USA

Udviklingen i den såkaldte SWIFT-sag fra 2006 til starten af juni 2010 er beskrevet i EU-note – E 40.

Den 15. juni 2010 indgik Kommissionen og USA en foreløbig aftale (SWIFT-aftalen) om søgning og overførsel af oplysninger om pengetransaktioner fra EU til USA med henblik på bekæmpelse af terrorvirksomhed.

Den 28. juni 2010 underskrev det spanske formandskab aftalen på Rådets vegne. Sagen har været forelagt Rådet i skriftlig procedure.

Europa-Parlamentet forventes at behandle (og vedtage) aftalen på sin samling 5. – 8. juli 2010.

Aftalen mellem EU og USA

Den endelige aftale kendes ikke i skrivende stund, men den bygger på aftalen, der blev underskrevet af Kommissionen den 15. juni, suppleret med de ændringer, som blev genforhandlet med USA op til underskrivelsen den 28. juni 2010, jfr. nedenfor.

Aftalen af 15. juni 2010 tager udgangspunkt i Rådets forhandlingsmandat til Kommissionen og er ifølge kommissær Cecilia Malmström en væsentlig forbedring i forhold til den midlertidige aftale, som Europa-Parlamentet forkastede i februar 2010, idet den nye aftale tager hensyn til synspunkterne i Rådet og Parlamentet.

Aftalen vil forøge sikkerheden for europæiske borgere og samtidig fuldt ud respektere deres rettigheder i relation til privatlivets fred og databeskyttelse, anfører Cecilia Malmström.

Aftalen indebærer, at information om finansielle transaktioner, der opbevares i EU, kan udleveres til USA (Treasury Department) med det formål at forhindre terrorisme og finansieringen heraf.

Aftalen definerer, hvornår handlinger betragtes som terrorisme.

Anmodninger fra USA skal identificere så tydeligt som muligt, hvilke data, der er nødvendige for at opnå formålet med aftalen (forhindre terrorisme), og begrunde nødvendigheden af at få de ønskede data. Desuden skal anmodningen være så konkret som mulig for at minimere mængden af data.

Ifølge Kommissionen vil aftalen betyde:

- En væsentlig forøgelse af databeskyttelsen i form af gennemsigtighed og tilgængelighed samt mulighed for korrektion og sletning af ukorrekte data, dels administrativt, dels juridisk.
- At Europol skal godkende, om de ønskede data er nødvendige for at bekæmpe terrorisme og kan udleveres. Europol skal også kontrollere, at alle forespørgsler om udlevering af data er beskrevet så konkret som muligt for at begrænse mængden af data, der skal overføres.
- Aftalen giver EU mulighed for at foretage regelmæssige og grundige undersøgelser af gennemførelsen af aftalen. Der udpeges et kontroludvalg, der ledes af Kommissionen, og som vil omfatte to repræsentanter fra EU's databeskyttelses-myndigheder og en juridisk uddannet person. Europa-Parlamentet vil blive fuldt ud informeret om resultaterne af alle kontroller. Desuden vil Kommissionen udpege en uafhængig person, som vil overvåge søgningerne i USA.
- Aftalen nævner muligheden for at etablere et overvågningssystem i EU, der svarer til det i USA, således at det bliver muligt for EU at søge og udlevere data mere målrettet. Skulle EU ønske at oprette et sådant system, er USA ifølge aftalen forpligtet til at hjælpe med etableringen.
- Aftalen indebærer, at data, der ikke er behandlet/udtrukket, kan opbevares i 5 år.
- Aftalen gælder for en periode på 5 år og vil blive automatisk forlænget i perioder på 1 år, medmindre en af parterne (EU eller USA) opsiger den med et varsel på 6 måneder.

Europa-Parlamentet – seneste ændringer i aftalen

Europa-Parlamentet har ikke vedtaget ændringsforslag til aftalen, men forhandlinger mellem Parlamentets politiske grupper har vist, at Parlamentet ønskede en genforhandling af aftalen med henblik på at forstærke kontrollen med overholdelsen af kravene til databeskyttelse i USA.

Desuden skal Parlamentet have fået ind i aftalen, at Kommissionen inden et år skal fremsætte foreslag om oprettelse af en EU-myndighed, der i lighed med den amerikanske, kan udtrække mere konkrete oplysninger fra SWIFT-databaserne.

Det forventes, at sagen kommer på Parlamentets dagsorden i juli-samlingen (5. – 8. juli 2010).

European Data Protection Supervisor (EDPS)

Det europæiske datatilsyn har gennemgået aftalen, som den forelå ved Kommissionens undertegnelse den 15. juni 2010.

EDPS nævner vigtigheden af aftalen i relation til bekæmpelse af terrorisme og finansieringen heraf og anerkender de resultater, der er opnået ved hjælp af de tidligere ordninger.

EDPS anfører tillige, at den nye aftale er bedre end de tidligere aftaleudkast, specielt ved at forbedre reglerne om beskyttelse af personlige data og ved at indeholde en definition på terrorisme.

Men EDPS mener dog, at der stadig er åbne spørgsmål og dele, der skal forbedres for at opfylde betingelserne i EU's regler om beskyttelse af persondata.

Nogle af de vigtige spørgsmål, påpeger EDPS, er proportionalitet i relation til mængden af overførsler til USA og opbevaringstiden her. Aftalen indskrænker omfanget af USA's anmodninger om data, men aftalen muliggør stadig overførsler af personlige data til USA i store mængder ("bulk") og opbevaring i 5 år.

EDPS mener ikke, at manglerne i det nuværende SWIFT-system (der ikke muliggør målrettet søgning) er en tilstrækkelig grund til at gøre bulk-overførsler lovlige i henhold til EU's lovgivning om databeskyttelse. EDPS mener derfor, at hvis det ikke er muligt umiddelbart at finde en løsning på bulk-overførslerne, bør aftalen på dette punkt kun gælde for en begrænset periode, efter hvilken bulk-overførsler ikke længere er tilladt.

Om opbevaringstiden i USA siger EDPS, at data, som er overført i bulk, og som ikke er blevet brugt (non-extracted), ikke bør kunne opbevares i 5 år, som aftalen foreskriver, men betydeligt kortere. Man henviser her til en afgørelse fra den tyske Forfatningsdomstol, som siger, at opbevaring af

telekommunikationsdata i en periode på 6 måneder må anses for meget lang tid og kræver en særlig begrundelse.

Endelig mener EDPS ikke, at Europol er egnet til at vurdere de juridiske aspekter i anmodninger fra USA om udlevering af finansielle data. Dette bør gøres af en offentlig juridisk myndighed, siger EDPS.

EDPS anfører en del andre betænkeligheder ved aftalen.

Danmark

I henhold til en bestemmelse i aftalen (af 15. juni 2010) gælder den kun for Danmark, UK og Irland, hvis Kommissionen underretter USA om, at disse lande har valgt at være omfattet. Dette kan finde sted før og efter aftalens ikrafttrædelse.

Som anført af regeringen flere gange findes der ikke udbydere af international finansiell informationsservice i Danmark (SWIFT er den eneste virksomhed, der er optaget i bilaget til aftalen), og der skal derfor ikke ske overførsel af oplysninger af den omhandlede karakter fra Danmark til USA.

Men som anført i EU-note E-40, er det muligt (men det vides ikke, da SWIFT ikke kan oplyse noget om dette), at danske borgeres internationale transaktioner via SWIFT overføres til USA.

Dette kan rejse spørgsmål om danske borgeres stilling i relation til aftalen, herunder om de er omfattet af de garantier og retsbeskyttelse, aftalen giver.

Med venlig hilsen
Peter Juul Larsen
Tel. (fra Ft.) 11169